

Угріється, гитайте, / гужому науграйтесь, / і свого не цурайтесь. / Т. Шевченко!

ДЖЕРЕЛО

№ 14-16 (710-712)
КВІТЕНЬ
2014 РОКУ

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛАСНА ПЕДАГОГІЧНА ГАЗЕТА

ВИДАЄТЬСЯ
З ГРУДНЯ
1993 РОКУ

Дніпропетровщина – регіон-лідер

Напередодні Всесвітнього дня космонавтики свій 60-річний ювілей відзначає одне із найвідоміших конструкторських бюро – КБ «Південне»

ЮЖНОЕ
конструкторське бюро

В урочистостях з цієї нагоди взяли участь Президент України у 1994-2004 рр. **Леонід Кучма**, голова Державного космічного агентства України **Юрій Алексєєв**, генеральний конструктор – генеральний директор конструкторського бюро «Південне» ім. М.К. Янгеля **Олександр Дегтярьов**.

Радник голови Дніпропетровської обласної державної адміністрації **Віктор Сергєєв** привітав інженерів-конструкторів з ювілеєм і виголосив вітальний лист від голови облдержадміністрації **Ігоря Коломойського**: «Внесок КБ «Південне» у розвиток космічної галузі України та світу неможливо переоцінити. Покоління інженерів десятиліттями торували нові шляхи до космічних перемог. Сьогодні ваше конструкторське бюро – це перлина Дніпропетровщини, це потужний науковий центр високих технологій України та світу».

→ Стр. 6-7

Вчитель-новатор
Дев'ятий всеукраїнський конкурс

«Вчитель-новатор – 2014»

Міністерство освіти і науки України оприлюднило результати X Всеукраїнського конкурсу, на який надійшло близько 3 тисяч розробок від педагогів з усієї України. Журі визначило 10 переможців. Одним із них став учитель інформатики ліцею № 100 Дніпропетровська **Євген Мотурнак**. Він презентував інтерактивний проект для учнів 11-х класів «Курс інформаційних технологій в економіці». Школярі мають розробити бізнес-план малого підприємства. Проект, що розрахований на 34 навчальні години, передбачає довготривалу наукову роботу у групах (в кожній – не більше 4 осіб).

Студентські Всеукраїнські олімпіади Російська мова і література

У філологічному турнірі в Ужгороді змагалися представники 13 міст України. У рамках першого туру учасники виконали письмові завдання, спрямовані на перевірку лінгвістичної та літературознавчої ерудиції, а також обізнаності студентів у проблемах сучасної русистики.

Другий тур – публічний захист наукової доповіді. Темою цього річних праць були проблеми мовознавства або літературознавства.

Студентка Криворізького національного університету **Анастасія Шпильова** виборала II місце.

Однією з кращих у номінаціях «Наукова доповідь із мовознавства» і «Наукова доповідь із літературознавства» стала студентка Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара **Ксенія Прядун**.

Довідково. Всеукраїнські філологічні змагання з російської мови і літератури проводяться з 1989 року, останні п'ятнадцять років – щорічно.

«Товарознавство і комерційна діяльність»

У змаганнях, що відбулися у Києві, взяли участь кращі студенти 17 вишів Дніпропетровщини. Молодь демонструвала свої знання з товарознавства, експертизи товарів, управління якістю та комерційної логістики. Студенти Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля посіли II місце серед учасників з освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра.

«Податкова система України»

У Київському національному університеті державної податкової служби України змагалися 65 студентів із 40 вищих навчальних закладів України. Студентка Дніпропетровської державної фінансової академії увійшла до десятки кращих.

За матеріалами департаменту інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації

31 березня – 4 квітня Дніпропетровщина приймала IV ТУР ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З ІНФОРМАТИКИ

Олімпіада започаткована у 1989 році. У Дніпропетровську ці інтелектуальні змагання відбулися тричі – у 1995, 2006 і 2014 роках.
Детально: <http://matholymp.org.ua/gallery/informatics-xxvii/>

→ Стр. 3

ПЕРЕМОГА У ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ ФОРУМІ «МАЙБУТНЄ БЕЗ НАСИЛЛЯ»

У м. Ірпінь Київської області відбувся форум «Майбутнє без насилля», у якому взяли участь 80 школярів із 24 регіонів України. Організували захід Міністерство освіти і науки України спільно з проектом Ради Європи «Зміцнення та захист прав дітей в Україні».

Учасники форуму пройшли короткий курс тренінгів та взяли участь у квест-орієнтуванні. Найбільш обізнаними у питаннях протидії дитячому насиллю були учні з Дніпропетровщини – **Олександр Гірева** і **Микита Сліпченко**.

Ці учні є лідерами Криворізької міської асоціації дитячих об'єднань і слухачами Всеукраїнської школи управлінської майстерності.

Окрім першого місця у квест-орієнтуванні, вони отримали ще почесний диплом «За активну участь у форумі». Наразі наші переможці працюють над розробкою проекту «Молодь проти інформаційного насилля». Проект-вимогу чесних та об'єктивних новин у ЗМІ розглядатиме Всеукраїнська рада старшокласників. За рішенням Ради ініціатива може бути впроваджена у різних регіонах України протягом цього та наступного навчального року.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ

ЖЕРТВ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ

28 років минуло від того дня, коли земля України здригнулась від вибуху на ЧАЕС. Тисячі ліквідаторів поклали життя, рятуючи світ від смертельної небезпеки. Ще сотні тисяч втратили домівки, рідних, здоров'я.

У День пам'яті жертв Чорнобильської аварії громади всіх міст і районів області вшанували пам'ять загиблих біля меморіалів квітами та хвилиною мовчання.

У Дніпропетровську до пам'ятника «Чорнобильський дзвін» поклали квіти керівники області, міста, силових структур, голови обласної та міської спілок «Союз Чорнобиль України», голови районних у місті рад та районних спілок «Союз Чорнобиль України», співробітники Державної

служби з надзвичайних ситуацій, представники Української православної церкви, герої – ліквідатори аварії на Чорнобильській АЕС та громада міста.

28 ударів у «Чорнобильський дзвін» пролунали під час хвилини мовчання, вшановуючи пам'ять про загиблих, їхній героїзм та відданість Вітчизні.

Довідково: На території області мешкає 23455 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, серед них – 2728 інвалідів,

3169 дітей, в тому числі 21 дитина-інвалід та 1362 вдови.

В області сформована і діє система медико-санітарного забезпечення постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи. Для цього створені реабілітаційні відділення у Дніпропетровську (ОКЛ ім. Мечникова, міська багатопрофільна лікарня № 4, обласна дитяча клінічна лікарня), Дніпродзержинську (5 міська лікарня) та Кривому Розі (3 міська лікарня), які оснащені спеціальним діагностичним обладнанням.

Новий Дніпропетровщині
Новий стандарт освіти

НОВИНИ РЕГІОНУ

3 квітня департамент освіти і науки облдержадміністрації провів оперативну нараду щодо забезпечення житлом учнів-сиріт та учнів, позбавлених батьківського піклування, за участю керівництва Синельниківського, Синельниківського і Васильківського районів, заступників директорів з навчально-виховної роботи професійно-технічних навчальних закладів.

4 квітня на форумі педагогічних працівників Дніпропетровщини обговорено питання порядку оформлення благодійних внесків, упродовження електронної атестації керівних і педагогічних працівників у закладах освіти області.

10 квітня відбулася відеоконференція Міністерства освіти і науки України щодо громадського обговорення умов прийому студентів до вищих навчальних закладів у 2014 році.

14 квітня у Дніпропетровській державній фінансовій академії відбувся міський фестиваль-конкурс «Студентська весна – 2014», присвячений 200-й річниці від дня народження Тараса Шевченка. Гості конкурсу побачили театральні та концертні номери за мотивами творчості Великого Кобзаря. Фестиваль зібрав близько півтисячі студентів та викладачів академії.

17 квітня на підсумковій колегії департаменту освіти і науки облдержадміністрації були присутні понад півтори сотні директорів професійно-технічних та інтернатних навчальних закладів області. Зустріч відбулася у форматі відкритого діалогу. Головними питаннями обговорення стали автономізація шкіл області, створення легітимних батьківських фондів і використання європейських практик в освіті.

23 квітня у Придніпровській державній академії будівництва та архітектури відбулася міжнародна науково-практична конференція молодих вчених «Наука і техніка. Перспективи XXI століття» за участю понад ста делегатів – представників вищих навчальних закладів України та Канади. Головними темами обговорення стали проблеми сучасних економічних і соціокультурних сфер. Також йшлося про пошук нових мотивацій для студентів до використання іноземних мов у професійній діяльності.

24 квітня у Дніпропетровському коледжі технологій і дизайну відбувся IV фестиваль молодіжної моди «Весняна акварель». Показ зібрав близько 30 тематичних авторських колекцій від студентів коледжу та філіалу Київського національного університету культури та мистецтва у Дніпропетровську. Під час модельного дефіле були представлені чотири класифікації чоловічого та жіночого одягу, а також унікальна колекція «Єдина країна».

Протягом місяця відбулися:

Міжнародна науково-практична конференція «Стародубівські читання»;

семинар керівників районних методичних об'єднань, заступників директорів з виховної роботи, класних керівників загальноосвітніх навчальних закладів Кривого Рогу «Моніторинг діяльності класного керівника – невід'ємна складова формування його компетентності»;

обласний етап Всеукраїнського конкурсу колективів екологічної просвіти «Земля – наш спільний дім», який цього року мав назву «Хай планета завжди буде вільною і чистою. Первоцвіти цвітуть, як барвістек намісто»;

II (обласний) етап Всеукраїнської військово-патріотичної спортивної гри «Зірниця»;

обласний конкурс дитячої художньої творчості серед учнів загальноосвітніх шкіл і позашкільних навчальних закладів освіти «Мое Придніпров'я»;

літературно-музичне свято «Душі соборність Шевченкового джерела»;

чемпіонат Дніпропетровська з боксу серед студентів;

фінальні змагання учнів ДЮСШ 2000 р. н. з міні-футболу;

II турнір з міні-футболу на кубок Ради молодих вчених;

IX відкриті районні змагання зі спортивного орієнтування серед учнівської молоді;

майстер-клас «Організація та проведення змагань зі спортивного туризму в закритих приміщеннях».

Станом на 28 квітня для участі в ЗНО зареєстровано 21487 абітурієнтів, із них: цьогорічних випускників – 16293; випускників минулих років – 5194.

Станом на 25 квітня надійшло 217 звернень громадян, у тому числі:

до контакт-центру «Гаряча лінія голови облдержадміністрації» – 78;

до державної установи «Урядовий контактний центр» – 88.

Олександр ДЕМЧИК, директор департаменту освіти і науки облдержадміністрації

АВІАЦІЯ. КОСМОС. ЛЮДИНА

Фізико-технічний факультет Дніпропетровського національного універси-

тету імені Олесея Гончара розпочав «космічний тиждень». Святкування урочисто відкрилося запуском ракет. П'ять моделей різних розмірів – від 25-30 сантиметрів і до півметра, розітнули повітряний простір, піднімаючись за 3-4 секунди на висоту до ста метрів.

15 квітня відбулася Міжнародна науково-практична конференція «Людина і космос».

16 квітня за підсумками V Всеукраїнської конференції «Авіація і космос» наукові доповіді 16 студентів Дніпропетровщини отримали почесні дипломи у номінаціях «Космонавтика» та «Авіація». Загалом, з'їзд розробників і конструкторів визначив 22 кращі роботи з усієї країни. Під час теоретичної частини студен-

ти-делегати працювали у 6 секціях, що об'єднали 23 тематичні напрямки, зокрема: авіаційно-космічне моделювання, фундаментальна фізика та екологія. Під час практичної частини конференції відбулися показові польоти 10 мінімоделей літаків.

«ЯРМАРОК ПРОФЕСІЙ»

Перший день Ярмарку, 23 квітня, зібрав професійно-технічні училища області. 24 та 25 квітня абітурієнти побачили презентації вищих навчальних закладів I-IV рівнів акредитації. Серед 11 навчальних закладів 8 представили презентації та виступи творчих колективів училищ.

Лунали гімни кухарів, зварювальників та автослосарів, відбулися дефіле «Україна – наш дім» і танці майбутніх офіціантів.

Біля експозиційних стендів майбутні абітурієнти Дніпропетровщини могли отримати детальну інформацію про професії та напрямки підготовки, які пропонують училища.

Молоді вчені грали в міні-футбол

На Дніпропетровщині відбувся II турнір з міні-футболу на кубок Ради молодих вчених. Участь у спортивному змаганні взяли команди п'яти вишів області.

Футбольна першість тривала два дні. Відбулися 4 матчі. На футбольному полі у дружньому змаганні зустрілися команди Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка

В. Лазаряна, Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, Національної металургійної академії України, Конструкторського бюро «Південне» імені М.К. Янгеля та Інституту сільського господарства степової зони.

До фіналу кубку вийшли збірні університету внутрішніх справ, університету залізничного транспорту та металургійної академії України.

Перехідний кубок чемпіонів 2014 року виборола збірна Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ.

Медична допомога в надзвичайних ситуаціях

Понад 20 молодих вчених навчалися на експрес-курсах підвищення медичної компетенції. Заняття проводились на базі товариства Червоного хреста у Дніпропетровську.

Науковці склали теоретичний і практичний іспит з надання медичної допомоги в надзвичайних ситуаціях, що передбачає, зокрема, комплекс вправ серцево-легеневої реанімації, надання першої допомоги при опіках I-III ступенів та при пошкодженні кінцівок.

Ініціатором заходу стала обласна Рада молодих вчених.

МАЙБУТНЄ ТВОРИТЬСЯ СЬОГОДНІ

Після першої зустрічі представників облдержадміністрації з Молодіжною радою її члени почали активно працювати над реалізацією практичних проектів і вже презентували свої нові ініціативи та перші досягнення.

Так, Молодіжна рада ініціює створення молодіжної профспілки та молодіжного правління. До складу правління увійдуть представники різних громадських організацій, які працюватимуть над втіленням молодіжної політики. Члени правління також координуватимуть питання роботи

гуртожитків, надання юридичної допомоги, організації культурно-масового дозвілля молоді тощо.

Ще один важливий напрямок роботи – екологія, зокрема озеленення територій, турбота про довкілля.

Молодь області зможе взяти участь у роботі міжнародного інвестиційно-

го форуму, де будуть представлені найбільші підприємства Дніпропетровщини, і презентувати свій проект, провести переговори.

Переповнений громадський транспорт у «години пік» спричиняє незручності та часто є причиною запізнення студентів на заняття. Члени Молодіжної ради запропонували перенести початок занять на інші години.

Ще одна ініціатива – облаштування велодоріжок та організація місць паркування велосипедів поруч із вищими навчальними закладами для того, щоб студенти могли дістатися на навчання цим екологічно чистим транспортом.

XXVII ВСЕУКРАЇНСЬКА УЧНІВСЬКА ОЛІМПІАДА З ІНФОРМАТИКИ

ДНІПРОПЕТРОВСЬК ПРИЙМАВ МАЙБУТНІХ ПРОГРАМІСТІВ

На урочистому відкритті до учасників олімпіади з побажаннями перемоги звернулися: ректор Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти **Михайло Ілліч Романенко**; заступник голови оргкомітету олімпіади, науковий співробітник відділу науково-методичного забезпечення змісту освіти основної і старшої школи відділення науково-методичного забезпечення загальної середньої освіти Інституту інноваційних технологій і змісту освіти **Андрій Вікторович Паньков**; начальник управління Департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації **Валентина Григорівна Середня** та інші.

Продемонструвати свої здібності приїхали переможці III (обласного) етапу змагань майже з усіх куточків України – 139 найкращих юних програмістів.

Оцінювали їхні знання і вміння науковці, вчителі та студенти з різних областей України. Серед них: Віталій Бондаренко, асистент ка-

Олімпіада відбулася з 31 березня по 4 квітня 2014 р. на базі Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти і Комп'ютерної академії «ШАГ» за підтримки Департаменту освіти і науки облдержадміністрації.

федри теоретичної кібернетики Київського національного університету імені Тараса Шевченка; Юрій Горошко, завідувач кафедри

Чернігівського національного педагогічного університету імені Т.Г. Шевченка, доцент, доктор педагогічних наук; Іван Дмитренко, провідний спеціаліст Центру фінансово-статистичного аналізу та матеріально-технічного забезпечення при Полтавській обласній раді; Віталій Лапінський, завідувач лабораторії Національної академії педагогічних наук України, доцент, кандидат фізико-математичних наук; Олександр Міца, доцент

Ужгородського національного університету, кандидат технічних наук; Віталій Неспірний, старший науковий співробітник Інституту прикладної математики і механіки Національної академії України, кандидат фізико-математичних наук; Сергій Петров, асистент Сумського державного університету, кандидат технічних наук; Віктор Шакоцько, заступник директора Кременчуцького педагогічного училища імені А.С. Макаренка; Шаміль Ягієв, менеджер проектів компанії Frog та інші.

Дніпропетровськ гостинно зустрів майбутніх програмістів. Поки молодь змагалася, керівники команд і члени журі ознайомилися з містом, побували в музеї «Пам'ять єврейського народу і Голокост в Україні» та в Національному центрі аерокосмічної освіти молоді ім. О.М. Макарова.

Після завершення змагань олімпійці зустрілися зі своїми ровесниками – учнями Дніпропетровська на «Фестивалі дружби».

Учасники олімпіади встигли потоваришувати і на церемонії закриття всі дружно аплодували переможцям.

Загалом юні програмісти повезуть додому 62 нагороди за I-III призіві місяця.

Крім того, наймолодші учасники олімпіади та абсолютні лідери змагань отримали цінні подарунки від компанії «Технодом» (директор Олександр Кабанов).

На урочистому заході, присвяченому закриттю Всеукраїнської першості виступили голова оргкомітету, директор Департаменту освіти і науки Дніпропетровської обласної державної адміністрації

Олександр Ігорович Демчик, заступник голови журі **Віталій Вікторович Бондаренко**. Учасники олімпіади отримали дипломи і подарунки.

Незважаючи на короткий термін підготовки до Всеукраїнських змагань та на складні умови, що склалися у країні, оргкомітет зробив все можливе для якісного проведення олімпіади.

Більше інформації – на icpc.org.ua, <http://oi.dp.ua/#UOI2014>. Всі матеріали (включно з покращеною таблицю результатів, фотографіями та інтерактивною статистикою) – на сторінці <http://matholymp.org.ua/contests/informatics-xxvii/>

Андрій МІРОШНИЧЕНКО, доцент кафедри управління інформаційно-освітніми проектами ДОШПО, кандидат філософських наук; **Оксана БЕЗРУКАВА**, вчитель інформатики КЗО ДОЛФМІП, керівник команди Дніпропетровської області

П'ЯТЕРО ШКОЛЯРІВ З ДНІПРОПЕТРОВЩИНИ СТАЛИ ПЕРЕМОЖЦЯМИ

Дніпропетровську область представляли 8 учасників.

I місце здобув **Андрій Селіванов** (Дніпропетровський обласний ліцей-інтернат фізико-математичного профілю).

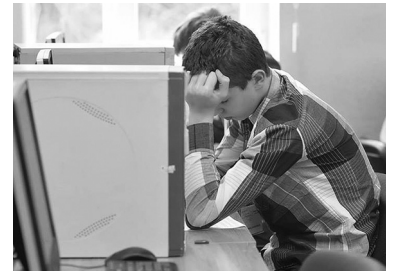
III місце посіли **Тимофій Чумак** (Ліцей природничо-нау-

кового навчання Жовтих Вод), **Олександр Шишацький** і **Володимир Фоменко** (Дніпропетровський ліцей інформаційних технологій при Дніпропетровському національному університеті ім. Олеся Гончара), **Кіра Іванова** (Дніпропетровський обласний

ліцей-інтернат фізико-математичного профілю).

Андрій Селіванов презентуватиме Дніпропетровщину у відбірковому турі Міжнародної олімпіади з інформатики.

Побажаємо йому перемоги у наступних змаганнях!

БЕРЕЗНЯКІВСЬКІ ЧИТАННЯ

24 квітня 2014 року на базі Національного гірничого університету відбулася Всеукраїнська науково-практична конференція «Нові підходи до розвитку навчальних закладів в умовах модернізації вітчизняної освіти» з нагоди 100-річчя Є.С. Березняка.

З вітальним словом до учасників конференції звернулися: **Олена Валентинівна Лозенко**, заступник Дніпропетровського міського голови та представники Союзу ветеранів Другої світової війни. З доповідями виступили: **Михайло Ілліч Романенко**, ректор Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, доктор філософських наук, професор, академік Академії наук вищої школи України; **Віктор Юхимович Пушкін**, директор Інституту гуманітарних проблем Національного гірничого університету, кандидат історичних наук, професор; **Марина Григорівна Ватковська**, проректор з надних систем навчання та комунікації ДОППО, кандидат філософських наук.

Конференція (шості Всеукраїнські березняківські читання) присвячена педагогічній та управлінській спадщині Євгена Степановича Березняка – почесного академіка АПН України, славнозвісного «майора Вихора», Героя України, заслуженого учителя України.

Організували захід Дніпропетровський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти та Інститут гуманітарних проблем ім. П.Т. Тронька ДВНЗ «Національний гірничий університет».

У конференції взяли участь 120 педагогічних і науково-педагогічних працівників: представники навчальних закладів Дніпропетровщини, Запоріжжя, Києва, Житомира, Івано-Франківська.

Обговорювалися концептуальні засади розвитку психолого-педагогічних наук в умовах модернізації вітчизняної освіти, освітнього менеджменту і сучасних технологій управління навчальними закладами; актуальні проблеми пошуку нових форм і методів організації виховного процесу в навчальних закладах; проблеми розвитку вищої школи, зокрема інноваційні технології організації навчально-виховного процесу.

Активно обговорювалася педагогічна спадщина Є.С. Березняка, наголошувалося на важливій ролі творчого доробку вченого, його ідей демократизації основ управлінської праці.

Лідія ВОЗНЮК, доцент кафедри управління загальноосвітніми навчальними закладами ДОППО, кандидат педагогічних наук

Уроки сталого розвитку

На базі Дніпропетровського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти 24 квітня відбувся обласний «круглий стіл» для вчителів, які викладають курс за вибором «Уроки для сталого розвитку», на тему: «Здобутки і труднощі впровадження курсу «Уроки сталого розвитку» в навчальних закладах області». У роботі взяли участь близько 80 педагогічних працівників, які обмінялися досвідом, визначили основні проблеми та перспективи включення освіти для сталого розвитку до змісту навчально-виховної діяльності.

Основними питаннями обговорення були:

- Досвід впровадження курсу «Уроки для сталого розвитку».
- Вплив освіти для сталого розвитку на життя шкільної громади.
- Особливості взаємодії з батьками в контексті реалізації засад ОСР.
- Практика «наскрізного навчання» з освіти для сталого розвитку.
- Позакласна виховна діяльність в інтересах сталого розвитку.
- Основні труднощі реалізації курсу «Уроки для сталого розвитку» у сучасній школі.

З доповідями виступили: Ольга Євгенівна Висоцька, декан факультету відкритої освіти ДОППО, доктор філософських наук, координатор проекту «Освіта для сталого розвитку в дії»; Ірина Семенівна Карпань, доцент кафедри філософії вищої освіти та управління інноваційною діяль-

ністю, кандидат філософських наук, тренер проекту; Тетяна Володимирівна Лисоколенко, доцент кафедри філософії освіти, кандидат філософських наук, тренер проекту.

Виступили педагоги-практики: Оксана Віталіївна Комиза, вчитель хімії спеціалізованої школи № 115, Тетяна Анатоліївна Резнік, заступник директора з виховної роботи; Тетяна Анатоліївна Колеснік, вчитель початкових класів НВК № 112, Лариса Вікторівна Корольова, заступник директора

з ВР НВК № 12 Дніпропетровська; Наталія Василівна Морозова, вчитель початкових класів Криворізького НВК № 35 «Імпульс»; Ольга Іванівна Скрипник, вчитель початкових класів ліцею Орджонікідзе; Світлана Ігорівна Самохіна, практичний психолог НВК № 6 «Перспектива» Жовтих Вод; Інна Дмитрівна Карплюк, вчитель фізики, математики, астрономії, інформатики Марганецької СЗШ № 3; Юлія Петрівна Зінченко, вчитель української мови Дніпровської СЗБШ І-ІІІ ступенів Верхньодніпровського району.

Проблема освіти для сталого розвитку актуальна та важлива для всієї шкільної освіти і суспільства загалом. Тому необхідний **комп-**

лексний підхід до практичної реалізації освіти для сталого розвитку, а саме:

- ініціювання подальшого впровадження курсу за вибором «Уроки для сталого розвитку» у навчальних закладах області;
- залучення до роботи за проектом всієї громади школи: адміністрації, класних керівників, батьків;
- впровадження освіти для сталого розвитку не лише в межах урочної, а й позаурочної навчально-виховної діяльності;
- започаткування наскрізного навчання з освіти для сталого розвитку, що передбачає як охоплення предметом «Уроки для сталого розвитку» всіх вікових категорій (від дошкільної до післядипломної освіти), так і інтеграцію засад освіти для сталого розвитку до змісту традиційних навчальних дисциплін;
- оновлення методики викладання, перехід до діяльнісного підходу в навчанні, активної групової роботи;
- досягнення цілісного опанування цінностями та принципами ОСР, зміни стилю життя як учнів, так і педагогів у напрямку сталого розвитку.

Обласний інститут післядипломної педагогічної освіти висловлює щире вдячність за участь і високу практичну та методичну підготовку доповідачів, активну дискусію всіх учасників «круглого столу».

Ольга ВИСОЦЬКА

КБ «ПІВДЕННЕ» – 60

Протягом шести десятиліть КБ «Південне» є одним із провідних розробників космічних апаратів і комплексів для фундаментальних наукових досліджень навколоземного космічного простору, Сонця і сонячно-земних зв'язків, океанографічних досліджень, спостереження Землі тощо.

За час існування КБ вчені-конструктори розробили та створили чотири покоління бойових ракетних комплексів, сім космічних ракетних комплексів, понад 40 типів

рідинних і твердопаливних ракетних двигунів різного призначення, понад 70 типів космічних апаратів, понад 150 нових матеріалів і технологій. За допомогою ракет-носіїв, розроблених КБ «Південне», здійснено близько 500 запусків і виведено на орбіту понад 1100 космічних апаратів, серед яких понад 400 космічних апаратів власної розробки.

Протягом останніх років конструкторське бюро працювало над забезпеченням пусків ракет у рамках міжнародних проектів «Морський старт», «Наземний старт», «Дніпро»; розробило космічний ракетний комплекс «Циклон-4».

Нині інженери-науковці працюють над розвитком космічних систем спостереження Землі, створенням супутникових систем зв'язку та навігації; здійсненням космічного моніторингу. Серед пріоритетних перспективних проектів – нові ракети-носії, авіаційні космічні ракетні комплекси, системи захисту Землі від астероїдів, інші інноваційні наукові проекти.

Довідково:

КБ «Південне» починає відлік своєї історії у 1951 році, коли в Дніпропетровську на базі автомобільного заводу створюється завод із виробництва балістичних ракет. Ентузіасти конструкторського відділу заводу ініціативно розробили і представили проект ракети, яка суттєво перевершувала ракети, що випускалися в той час, і мала нові якості: висококиплячі компоненти палива, можливості тривалого перебування в заправленому стані, автономна перешкодозахисність системи управління і стратегічна дальність стрільби. Для реалізації проекту **на території заводу в 1954 році було офіційно утворено самостійне конструкторське бюро, яке очолює талановитий організатор і видатний вчений Михайло Янгель.**

Розробка нової ракети завершилася триумфально – і Р-12 (SS-4) стала наймасовішою і основною ракетою середньої дальності в шойно створених Ракетних військах стратегічного призначення. КБ і завод, натхненні першим успіхом, у найстисліші терміни розробили ракету Р-14 (SS-5) з максимальною для середнього діапазону дальністю стрільби і першу радянську міжконтинентальну ракету Р-16 (SS-7) на висококиплячому паливі. Розміщення цих ракет у шахтних пускових установках істотно зменшувало уразливість стартівих позицій і створювало ефект стримування для потенційних агресорів.

Наступні розробки зміцнили авторитет і значення КБ і заводу як головних підприємств країни зі створення ракетних комплексів.

Етапними подіями стали:

- Розробка ракети SS-9 в балістичному варіанті з найпотужнішою в світі головною частиною, а також у глобальному варіанті з орбітальною головною частиною, що має необмежену дальність стрільби по будь-якому азимуту та спромож-

ною вражати цілі в будь-якому місці Земної кулі.

- Створення ракет SS-17 і SS-18 з головними частинами з індивідуальним наведенням кожної боеголовки на свою ціль.

- Ампулізація ракет SS-9, SS-17 і SS-18, що забезпечила перебування їх в пусковій установці в заправленому рідким паливом стані протягом всього терміну експлуатації (до 15 років).

- Оснащення ракет засобами подолання сучасних ім систем протиракетної оборони.

Поява цих ракетних комплексів забезпечила стратегічний паритет у період «холодної війни» і примусила світові держави зробити кроки до обмеження, а потім і скорочення стратегічних ядерних засобів озброєння.

У 1970-х роках КБ «Південне» почало створювати твердопаливні двигуни і ракети. Був розроблений двигун першого ступеня для першої мобільної міжконтинентальної ракети SSX-26 і ракети морського базування SSN-20, виготовлений найпотужніший в країні твердопаливний двигун з тягою 300 т і створена високоєфективна твердопаливна триступенева ракета SS-24 шахтного і – вперше в світі – залізничного базування.

В останні роки КБ «Південне» створило найдосконаліший у світовій ракетно-космічній техніці за конструктивним виконанням і автоматизацією підготовки до пуску комплекс «Зеніт», екологічно чистий, з високими енергетичними можливостями і перспективою подальшого розвитку та вдосконалення.

Дніпропетровськ відомий не тільки бойовими і космічними ракетами. Саме на «Південмаші» вперше в СРСР налагодили **серійне виготовлення супутників.** Це відбулося завдяки тому, що конструктори КБ «Південне» застосували принцип максимальної уніфікації конструкцій систем обслуговування, використання єдиного корпусу, загальної схеми управління бортової апаратури, єдиної системи енергоживлення.

З ініціативи КБ «Південне» розвинувся новий перспективний напрям робіт зі **створення засобів для дистанційного зондування та дослідження Світового океану з космосу.** Світовій громадськості відома цінна інформація про льодову ситуацію в Арктичному і Антарктичному басейнах, отримана із супутників типу «Океан». Апарати цього типу постійно експлуатуються з перспективою розширення їхніх функцій на дослідження природних ресурсів Землі.